

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG

MET HET BEKNOPT VERSLAG

COMPTE RENDU INTÉGRAL

AVEC LE COMPTE RENDU ANALYTIQUE

VERENIGDE COMMISSIES VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN, HET WETENSCHAPSBELEID,
HET ONDERWIJS, DE NATIONALE
WETENSCHAPPELIJKE EN CULTURELE
INSTELLINGEN, DE MIDDENSTAND EN DE
LANDBOUW EN VOOR DE VOLKSGEZONDHEID,
HET LEEFMILIEU EN

COMMISSIONS RÉUNIES DE L'ECONOMIE, DE LA
POLITIQUE SCIENTIFIQUE, DE L'EDUCATION, DES
INSTITUTIONS SCIENTIFIQUES ET CULTURELLES
NATIONALES, DES CLASSES MOYENNES ET DE
L'AGRICULTURE ET DE LA SANTÉ PUBLIQUE

dinsdag

13-03-2001

14:00 uur

mardi

13-03-2001

14:00 heures

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CVP	<i>Christelijke Volkspartij</i>
FN	<i>Front National</i>
PRL FDF MCC	<i>Parti Réformateur libéral – Front démocratique francophone-Mouvement des Citoyens pour le Changement</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
PSC	<i>Parti social-chrétien</i>
SP	<i>Socialistische Partij</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + nummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag (op wit papier, bevat de bijlagen en het beknopt verslag, met kruisverwijzingen tussen Integraal en Beknopt Verslag)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral (sur papier blanc, avec annexes et CRA, avec renvois entre le CRI et le CRA)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i>	<i>Commandes :</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail : alg.zaken@deKamer.be</i>	<i>e-mail : aff.generales@laChambre.be</i>

INHOUD

Mondelinge vraag van de heer Ferdy Willems aan de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over "de aanmaning van België door de Europese Commissie wegens misbruik van de Europese wetgeving op dierenexperimenten" (nr. 4115)

Sprekers: **Ferdy Willems, Magda Aelvoet**, minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu

Interpellatie van de heer Jef Valkeniers tot de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu en tot de minister van Landbouw en Middenstand over "de noodzaak van het wegwerken van de voedingspsychose die zich heeft meester gemaakt van onze bevolking" (nr. 712)

Sprekers: **Jef Valkeniers, Magda Aelvoet**, minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu, **Ferdy Willems, Philippe Collard, Robert Denis**

SOMMAIRE

Question orale de M. Ferdy Willems à la ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur "la mise en demeure adressée à la Belgique par la Commission européenne pour abus de la législation européenne relative aux expériences sur les animaux" (n° 4115)

Orateurs: **Ferdy Willems, Magda Aelvoet**, ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement

Interpellation de M. Jef Valkeniers à la ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement et au ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes sur "la nécessité d'enrayer la psychose alimentaire qui s'est emparée de la population" (n° 712)

Orateurs: **Jef Valkeniers, Magda Aelvoet**, ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement, **Ferdy Willems, Philippe Collard, Robert Denis**

VERENIGDE COMMISSIES VOOR
HET BEDRIJFSLEVEN, HET
WETENSCHAPSBELEID, HET
ONDERWIJS, DE NATIONALE
WETENSCHAPPELIJKE EN
CULTURELE INSTELLINGEN, DE
MIDDENSTAND EN DE
LANDBOUW EN VOOR DE
VOLKSGEZONDHEID, HET
LEEFMILIEU EN DE
MAATSCHAPPELIJKE
HERNIEUWING

van

DINSDAG 13 MAART 2001

14:00 uur

COMMISSIONS RÉUNIES DE
L'ECONOMIE, DE LA POLITIQUE
SCIENTIFIQUE, DE L'EDUCATION,
DES INSTITUTIONS
SCIENTIFIQUES ET
CULTURELLES NATIONALES, DES
CLASSES MOYENNES ET DE
L'AGRICULTURE ET DE LA SANTÉ
PUBLIQUE, DE
L'ENVIRONNEMENT ET DU
RENOUVEAU DE LA SOCIÉTÉ

du

MARDI 13 MARS 2001

14:00 heures

De vergadering wordt geopend om 14.09 uur door de heer Jos Ansoms, voorzitter.

La séance est ouverte à 14.09 heures par M. Jos Ansoms, président.

01 Mondelinge vraag van de heer Ferdy Willems aan de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over "de aanmaning van België door de Europese Commissie wegens misbruik van de Europese wetgeving op dierenexperimenten" (nr. 4115)

01 Question orale de M. Ferdy Willems à la ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur "la mise en demeure adressée à la Belgique par la Commission européenne pour abus de la législation européenne relative aux expériences sur les animaux" (n° 4115)

01.01 **Ferdy Willems** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, mijn eerste vraag luidt hoe u deze tweede aanmaning van de Europese Commissie evalueert? Ik wil mijn vraag even toelichten. Het hele verhaal is begonnen bij onze universiteiten, de VUB/ULB en de KUL, die nogal wat dierproeven deden op vaak illegale wijze. Zij verdoofden de dieren

onvoldoende, er was geen veearts in de buurt, enzovoort. Gaia heeft tegen de universiteiten een proces aangespannen waaruit een aantal lichte veroordelingen voortvloeide. Ik bespaar u het hele verhaal. De universiteiten zijn tegen de uitspraak in beroep gegaan, en dit beroep is nog steeds hangend.

Op basis van artikel 9, paragraaf 3, van de wet op de dierenexperimenten hebben de universiteiten intussen bij het ministerie van Landbouw gevraagd om uitzonderingen op de regel. Die uitzonderingen zijn eigenlijk meer de algemene regel geworden. Daarom is de Europese Commissie ertegen opgetreden. Zij heeft gesteld dat België misbruik maakt van de uitzonderingen. Het Belgisch antwoord op die aanmaning is ook reeds bekend. Volgens wat er in de pers over verschijnt, is dit antwoord echter onvoldoende. Daarom kwam er intussen een tweede aanmaning van de Europese Commissie.

In De Morgen van 23 februari 2001 las ik en ik citeer: "De Belgische autoriteiten zouden de Europese Commissie reeds laten weten hebben dat er maatregelen genomen zullen worden." Mevrouw de minister, klopt dit bericht? Hoe luidde

het Belgisch antwoord op de eerste aanmaning, dat onvoldoende werd geacht? Welke maatregelen stelt België nu voor, na de tweede aanmaning? Ik wil benadrukken dat wij geen vrede nemen met een louter administratieve rechtzetting. Er moet worden vermeld wie het gunstige advies verleent. Voor ons volstaat dit niet. Het antwoord aan de Europese Commissie moet naar onze smaak wetenschappelijk onderbouwd zijn. Het moet in het kader van de volksgezondheid staan en het moet onderworpen worden aan de controle van deskundigen.

Mevrouw de minister, mijn tweede vraag luidt of het aantal dierproeven vermindert? Ik vraag u hier dus eigenlijk naar de toepassing van artikel 15 van de wet van 14 november 1993. Op 31 januari van elk jaar moeten er volgens de wet statistieken voorhanden zijn over het aantal dierproeven, gespecificeerd volgens diersoort, of de proeven al dan niet wettelijk gebeurden, enzovoort. Daarvoor bestaan aparte formulieren.

Bij navraag blijkt dat die statistieken er nog altijd niet zijn, vooral omdat de informanten, de labo's en de universiteiten, hun rapporten niet doorgeven. Mevrouw de minister, hoe gaat u dit proces verhaasten? Komen de statistieken er binnenkort? Kunnen de betrokken rapporten dan worden ingezien?

Mijn derde en vierde vraag behandel ik samen. Hoeveel vragen om uitzonderingen op de wet werden geweigerd? Hoeveel werden er goedgekeurd? Ik heb in de pers gelezen dat het aantal proeven sinds de Europese aanmaningen verminderd zou zijn. Ik kan dit aannemen. Mij interesseert of het gaat om een louter toevallige vermindering om economische redenen, omdat men minder dieren nodig heeft. Of is de vermindering te wijten aan ethische motieven? Gaat het om een doelgericht beleid dat nu gevoerd wordt? Na raadpleging van een aantal mensen vrezen wij dat het aantal dierproeven in de toekomst weer zal toenemen. Men wil immers transgene dieren gaan gebruiken. Ook de Europese warenwetgeving kan meer proefdieren vereisen.

Mevrouw de minister, indien er zoals verwacht opnieuw een toename is van het aantal dierproeven, willen wij die wel aanvaarden maar dan onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de dierproeven alleen in het kader van de volksgezondheid gebeuren en bijvoorbeeld niet voor het testen van cosmeticaproducten. Wij willen ook dat er voorzorgen komen opdat de proeven gebeuren met een zo klein mogelijk

aantal dieren en op een ethische manier.

Mevrouw de minister, mijn vijfde vraag luidt hoe u het deontologisch comité evalueert? Ik vraag u hier dus naar de uitvoering van artikel 17 van de wet op de dierenexperimenten. Dit artikel bepaalt dat het deontologisch comité kan samenkomen om vier redenen. Ten eerste, wanneer de wet het vereist. Ten tweede, op vraag van het ministerie van Landbouw. Ten derde, op vraag van het ministerie van Landbouw of de ethische commissies in de laboratoria, die overigens nog niet bestaan. Ten vierde, wanneer zeven leden om een samenkomst verzoeken.

Mevrouw de minister, hoe vaak vergadert het deontologisch comité? Op wiens vraag wordt er dan vergaderd? Zijn de notulen van het comité ter inzage? Wij stellen vast dat van de twintig personen die in het deontologisch comité zitten, er vier rechtstreeks uit de sector dierenwelzijn komen. Hoe gedragen deze twintig mensen zich? Wordt er vaak zestien tegen vier gestemd? Zijn de vier onderling verdeeld? Dit alles wil ik graag uit de feiten kunnen afleiden.

Mevrouw de minister, mijn zesde en laatste vraag betreft het koninklijk besluit dat u hebt aangekondigd op 15 februari 2000. U zei toen dat er een koninklijk besluit zou komen dat de interne controle door een ethische commissie in de laboratoria verplicht maakt. Men heeft mij gezegd dat de komst van dit koninklijk besluit vertraagd wordt door de procedure bij de Raad van State. Mevrouw de minister, wanneer verwacht u realisatie van dit koninklijk besluit?

01.02 Minister **Magda Aelvoet**: Mijnheer de voorzitter, collega's, een Europese richtlijn uit 1986 legt de regels vast voor de herkomst van honden en katten die als proefdieren gebruikt worden. Deze regels zijn zeer gedetailleerd. Zij zijn volledig in de Belgische wetgeving ingepast. De Europese richtlijn voorziet de mogelijkheid om ontheffingen toe te kennen voor dieren die niet speciaal voor dierproeven gekweekt zijn. Deze mogelijkheid wordt door een specifieke aanvullende Belgische regelgeving beperkt. Het in gebreke stellen van België door de Europese Commissie werd volgens de huidige informatie vooral ingegeven door de wijze waarop België de ontheffingen verleende. De Europese Commissie was van oordeel dat in België, na de inschakeling van ethische commissies en dergelijke, een puur administratieve afhandeling van de procedure is voorzien. Bij onze contacten met de Europese Commissie hebben wij voorgesteld de vragen om ontheffingen in laatste instantie aan de minister

voor te leggen. Zo komt er een definitieve, politieke, uitspraak telkens er een ontheffing wordt verleend.

Mijnheer Willems, in uw tweede vraag hebt u een aantal cijfergegevens opgevraagd. Ik kan u antwoorden dat in 1993 nog 1.645.000 proefdieren gebruikt werden. Dit aantal was in 1999 gedaald naar 790.000 proefdieren. Dit is bijna een halvering. Dit is niet aan het toeval toe te schrijven, maar is het gevolg van een groeiende bewustwording. Het wordt niet langer aanvaard dat proefdieren onnodig worden gebruikt. Bij mijn bezoeken aan een aantal farmaceutische bedrijven heb ik telkens gevraagd wat zij deden in verband met dierproeven. Diverse in België gevestigde bedrijven konden zeer duidelijk aantonen welke inspanningen zij deden om bepaalde proeven op een andere manier dan met levende dieren te doen.

Terzake is er dus een heel duidelijke vooruitgang. In België wordt er dus in beperkte mate een beroep gedaan op het toekennen van een ontheffing. Dit gebruik van honden en katten, die niet specifiek voor proeven gekweekt werden, blijft dus beperkt tot 20 laboratoria van de 400 die ons land rijk is. Er zijn 11 ontheffingen gebeurd voor het gebruik van honden, die afgeleverd werden in 1998, 1999 en 2000. Er waren twee ontheffingen voor katten, die werden toegekend in 1998. Er werden er 3 toegekend in 1999 en 2000. De aanvragen tot ontheffing werden wetenschappelijk gemotiveerd door de directeurs van de slechts 20 laboratoria die daarvoor in aanmerking komen.

Sinds 1999 worden de aanvragen tot ontheffing bovendien vooraf onderzocht door de ethische commissies van deze laboratoria. De dienst kent deze ontheffingen vervolgens toe in het licht van hun oordeel en informeert jaarlijks de deontologische commissie. De ethische commissies van de universiteiten en het deontologisch comité, dat bestaat uit experts op medisch, biologisch en ethisch vlak en op het vlak van dierenwelzijn onderzoeken het aantal toegestane ontheffingen. Deze verificatie op twee verschillende en onafhankelijke niveaus lijkt me in sterke mate bij te dragen tot het uitsluiten van mogelijk misbruik. Het koninklijk besluit dat ik midden februari heb aangekondigd, werd goedgekeurd op de Ministerraad in mei 2000 en het duurde tot maar liefst december tot we het advies van de Raad van State verkregen. In dit advies werden een aantal wijzigingen voorgesteld en nu wordt er dus de laatste hand gelegd aan dit koninklijk besluit zodat we het opnieuw kunnen behandelen in de Ministerraad.

Ik meen in alle eerlijkheid te kunnen zeggen dat België terzake de strengste procedures heeft in Europa. Bovendien zal de wijziging waarbij in laatste instantie, nadat alle andere stadia doorlopen werden, de goedkeuring van de bevoegde minister vereist is, op Europees niveau ongetwijfeld elke wrevel wegnemen.

01.03 **Ferdie Willems** (VU&ID): Mevrouw de minister, op de eerste vraag antwoordt u dat er voortaan een politieke beslissing komt, wat meteen impliceert dat er controle zal mogelijk zijn van onzentwege. Wij zullen ons namelijk blijven verzetten tegen louter formalistische uitzonderingen. Wij zullen uitzonderingen slechts aanvaarden wanneer deze gebaseerd zijn op basis van volksgezondheid en zelfs dan nog moet er op de meest ethisch verantwoorde wijze te werk gegaan worden. Het aantal dierenproeven is verminderd. Het verheugt me u te horen zeggen dat dit een bewuste, ethische keuze was. Ik begrijp dan echter de klacht op het Europese niveau niet goed. Men vindt dat er nog steeds formalistisch te werk wordt gegaan en dat de uitzondering stilaan tot regel wordt. Ik hoop dat u gelijk krijgt.

Inzake het aanstaande koninklijk besluit kennen we allemaal de procedures van het land waarin we leven. Er treft u dan ook geen schuld voor de vertraging. Ik kreeg echter geen antwoord op mijn vraag over de evaluatie van de deontologische commissie. Dit was slechts een aanvullende, secundaire vraag, die ik pas zo-even stelde. Ik had toch graag vernomen of deze deontologische commissie werkt. Hebben wij inzage in die stukken? Dan is er geen enkel probleem. Ik kan deze dan zelf inkijken. Vindt er bij de behandeling van een uitzondering dan een stemming plaats, waarbij de drie, vier mensen die begaan zijn met dierenwelzijn het opnemen tegen de rest? Hoe gebeurt dit concreet? Ik kan enkel op basis van de praktijk en het concrete gedrag van de verantwoordelijke commissieleden oordelen of er goed werk wordt geleverd en of het vaak gehoorde verwijt, dat deze leden tegelijk rechter en betrokken partij zijn, gegrond is of niet.

01.04 Minister **Magda Aelvoet**: Mijnheer Willems, we stellen vast dat er tijdens een periode van zes jaar een halvering van het aantal dierenproeven optrad, van 1 600 000 naar 790 000 proeven. Een dergelijke evolutie sluit de notie van louter formalistische werkwijze toch automatisch uit.

Dan boekt u dergelijke resultaten niet. Uw aanvullende vraag zal ik bekijken om u een

bevredigend antwoord te geven. Uiteraard zal die informatie u dan ter beschikking gesteld worden.

Ten slotte, wat uw opmerking inzake cosmetica betreft, zijn wij ingeschakeld in een Europees proces en heeft België er altijd voor gekozen zoveel mogelijk vooruitgang in het dossier te boeken. Men heeft dan ook de wijziging van de houding van België kunnen vaststellen.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

02 Interpellatie van de heer Jef Valkeniers tot de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu en tot de minister van Landbouw en Middenstand over "de noodzaak van het wegwerken van de voedingspsychose die zich heeft meester gemaakt van onze bevolking" (nr. 712)

02 Interpellation de M. Jef Valkeniers à la ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement et au ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes sur "la nécessité d'enrayer la psychose alimentaire qui s'est emparée de la population" (n° 712)

(Het antwoord zal worden verstrekt door de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu.)

(La réponse sera fournie par le ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement.)

02.01 Jef Valkeniers (VLD): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, volgens de Britse socioloog Frans Ferredig leven we steeds meer in een cultuur van angst. Als men alle onheilsberichten moet geloven zijn we permanent in levensgevaar. Vooreerst was en is er nog steeds de hormonenzaak die nog geregeld in de belangstelling komt. Ik denk dat we hier de vergelijking moeten maken met de Verenigde Staten van Amerika, waar twee natuurlijke hormonen worden toegelaten en er tot nu toe zeker geen ongelukken zijn gebeurd. De vergelijking is des te treffender als we zien hoe streng de Amerikaanse controleorganismen functioneren.

Laat ons ook niet vergeten dat heel wat vrouwen in ons land hormonen gebruiken in de vorm van een anticonceptiepil of als vervangmiddel in de menopauze en dit in veel grotere hoeveelheden dan er aangetroffen worden in een biefstuk afkomstig van een koe die hormonen kreeg toegediend. Daarnaast is er de asbestgolf waarbij

er fortuinen werden en worden uitgegeven om asbest uit gebouwen te verwijderen. Een mooi voorbeeld hiervan is het Berlaymont-gebouw te Brussel. Het zou geen 4 maar 14 miljard kosten om dit gebouw asbestvrij te maken. Wanneer het echter zoals gepland op 1 januari 2002 weer in gebruik zal worden genomen, mogen we er echter op rekenen dat er gemiddeld per personeelslid per dag één pakje sigaretten zal gerookt worden. We weten dat tabak minstens zo kankerverwekkend is als asbest.

Het eventueel schadelijk karakter van straling afkomstig van hoogspanningslijnen is het volgende onderwerp op de lijst, dat een staartje krijgt in het mogelijk gevaar van GSM's. Dan volgde het dioxineschandaal, dat de politieke kaart van België volledig wijzigde. Ik zwijg dan nog over de BSE-problemen die nog steeds paniek zaaien bij de bevolking, de volledige landbouwsector ontwrichten en miljarden kosten om kostbaar dierenvlees en slachtafval te vernietigen. Dit alles terwijl bepaalde experts zoals dr. Vanopdenbosch en dr. Janssens nog geen duidelijk wetenschappelijk verband hebben gelegd. Recent is er dan weer een nieuw schandaal. De McDonald's-bacterie en dioxine in vis, elke week komt er wel iets nieuws bij.

Het was onvermijdelijk dat dit alles op de gemoedsgesteldheid van onze bevolking werkt. Een typisch voorbeeld hiervan was het Coca-Colasyndroom. Ik zwijg dan nog over de posttraumatische stress, het Balkansyndroom wegens zogenaamd onveilige munitie, waarin in beide gevallen verregaand wetenschappelijk onderzoek geen enkel verband kon leggen. Genetisch gemanipuleerd voedsel en mestoverschotten zijn ook voorbeelden van een milieuprobleem dat door bepaalde personen en actiegroepen aangezwengeld worden om de vloed van onheilsberichten aan te houden. Ik zwijg dan nog over de geregeld opduikende varkenspest, over mond- en klauwzeer die we momenteel gelukkig, zij het met hoge kosten, onder controle kunnen houden.

Dit alles gebeurt, waarde collega's, terwijl jan modaal steeds langer leeft. De gemiddelde man wordt 79 jaar, de gemiddelde vrouw 81 jaar. Niet alleen Vlaamse en Belgische bewindvoerders dragen bij tot deze massapsychose door een paniekerige communicatie die maar al te graag wordt overgenomen door de media. Ook de Europese Commissie draagt bij tot de ziekelijke publieke paranoia door haar demagogische slogan "Better Safe Than Sorry".

Al wat naar gevaar zweemt moet ten koste van alles worden vermeden. Zo vallen we van de ene voedselcrisis in de andere. Hoewel ons voedsel heel wat controles ondergaat, durft niemand nog te beweren dat het nooit zo veilig en zo gezond was. Dagelijks kan ik uit de krantenartikelen afleiden dat het aantal personen, die deze paniekzaaijerij aanklagen, stijgt.

Het woord risico verschijnt tegenwoordig tachtig keer meer in medische artikelen dan in 1960. Steeds vaker wordt de thesis geponeerd dat wij geen controle meer hebben over de werkelijkheid; vandaar het toenemend gevoel van onveiligheid en angst. Het gezondheidsfanatisme blijft groeien en vegetariërs voelen zich superieur omdat het eten van vlees een misdaad begint te worden. Gaia en het Animal Liberation Front zijn in de mode; laatstgenoemde organisatie pleegde zelfs misdaden onder het mom van dierenbescherming.

Dagelijks worden wij geconfronteerd met een nieuwe ziekte of een nieuw syndroom. De nieuwste rages zijn het Chronisch Vermoeidheidssyndroom en het burn out-syndroom, hoewel iedereen weet dat de beste manier om gezond oud te worden precies erin bestaat zo lang mogelijk aan de slag te blijven, zowel fysisch als psychisch. Ik meen daarvan trouwens een voorbeeld te zijn.

De politici vrezen te worden voorbijgestreefd en lopen alle onheilsboodschappers en actiegroepen achterna; men weet maar nooit! Diegene die de angstpsychose durft te relativiseren en aan te klagen, zoals ik voor het ogenblik, wordt al gauw als controversieel bestempeld.

Frans Verredon spreekt terecht van de terreur van het politiek correct denken.

Mevrouw de minister, u zult samen met mij moeten toegeven dat een en ander verkeerd loopt en dat wij zeker niet langer mogen toegeven aan de opgeklopte vloed van onheilsboodschappers die niet alleen in België, maar in heel Europa leiden tot massapsychotische reacties waarbij niemand baat heeft. Zij geven slechts aanleiding tot het verder neurotiseren van onze maatschappij.

Om deze redenen vernam ik graag van u, zowel als van uw collega bevoegd inzake Landbouw, hoe u, elk op uw terrein, meent te moeten reageren om deze ziekelijke spiraal te doorbreken.

02.02 Minister **Magda Aelvoet**: Mijnheer de voorzitter, de interpellant zet in zijn uiteenzetting

tal van verschillende elementen naast elkaar. Van voeding schakelt hij over naar hormonen, over asbest, de GSM, en dergelijke, waardoor hij een zeer breed terrein bestrijkt om uiteindelijk de aandacht erop te vestigen dat eventuele problemen als zeer erg of als opgeklopte risico's worden voorgesteld.

De uitspraken die voorkomen in de verschillende onderdelen hebben volgens mij niet hetzelfde waarheidsgehalte; met sommige elementen van het betoog ben ik het meer eens dan met andere.

Op de vraag omtrent de taak van de overheid is mijn antwoord tweeledig: de verstrekte informatie moet kwalitatief hoogstaand zijn en de communicatie moet transparant zijn. Wat mijn bevoegdheid terzake betreft werd precies op dit laatste punt gemikt. Dat komt trouwens deze namiddag nog aan bod in een vraag omtrent de werking van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen. Dat agentschap zal zich bezighouden met de communicatie in verband met al wat samenhangt met voedsel en voedselveiligheid; het is precies de bedoeling deze materie uit de te "hete" politieke sfeer te halen en toe te vertrouwen aan een niveau dat permanent en met grote continuïteit boodschappen kan uitzenden.

Bij de creatie van deze communicatiecel behoorde de personeelsaanwerving tot een van onze prioritaire punten. Voor de functie van gedelegeerd-bestuurder wilden wij zowel interne als externe personen de kans geven zich aan te bieden. Uiteindelijk werd de functie bekleed door een extern persoon. Inzake communicatie is het duidelijk dat geen enkel intern element zich kandidaat wilde stellen of ervoor in aanmerking kwam.

Sedert de maand november is minister Van den Bossche op zoek naar een goede communicatieverantwoordelijke.

Het is erg belangrijk de zaken te herleiden tot hun reële verhoudingen.

Mijnheer Valkeniers, tijdens mijn vijftientig minuten durende openbare verklaring, toen vragen werden gesteld omtrent BSE, heb ik absoluut niet alarmistisch gereageerd.

Sommigen wensen dat ik zou beweren dat het risico nul is – maar dat bestaat niet in het leven – terwijl anderen verlangen dat ik de bevolking geruststel, ook al zijn er problemen. Welnu, het komt erop aan, aan de hand van de beschikbare

gegevens en zonder te overdrijven, een realistische kijk te geven op de situatie.

Ik herinner mij, toen de BSE-crisis woedde en een aantal scholen weigerden rosbief of steak te serveren in hun kantine, er een tegenreactie kwam vanuit politieke hoek, waarvan ik overigens afstand nam. Minister Nollet nam toen stelling in door te zeggen dat er geen reden was om dit soort vlees in de schoolkantines te verbieden.

Ter gelegenheid van de BSE-crisis heb ik duidelijke verklaringen afgelegd die evenwel niet altijd de kop van een artikel uitmaakten. Zes jaar na de piek van de dolliekoeienziekte zijn er in Groot-Brittannië nog 86 gevallen. Indien men dit extrapoleert naar de Belgische situatie waar de onduidelijkheid speelt omtrent de incubatieperiode, kan men ervan uitgaan dat het risico inderdaad beperkt is. Ik herhaal dat sommige verklaringen niet altijd de voorpagina halen. U weet toch ook, mijnheer Valkeniers, dat er veel actoren meespelen op het vlak van communicatie en dat de tendens om zaken ofwel zo appetijtelijk, ofwel zo afschrikwekkend mogelijk te maken, deel uitmaakt van mechanismen die buiten onze wil functioneren.

Ik ben het wel met u eens wat de zaak ten gronde betreft, in die zin dat realistische analyses en inschattingen moeten worden gemaakt, op basis waarvan de communicatie moet gebeuren.

02.03 Jef Valkeniers (VLD): Mevrouw de minister, het verheugt mij dat u het met mij eens bent dat wij terzake zo objectief mogelijk moeten zijn en elke vorm van paniekzaaij moeten vermijden.

Toen wij het recent hadden over het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, vroeg ik u of voor deze instelling geen communicatietaak was weggelegd ten aanzien van de bevolking, om alles in het juiste perspectief te plaatsen.

Tijdens de BSE-crisis bijvoorbeeld, werden 21.000 onderzoeken verricht ten bedrage van 103 miljoen, terwijl slechts vier gevallen positief werden bevonden. Het besmettingsrisico was aldus beperkt, maar toch worden wij gedwongen enorme kosten te maken omdat iedereen 100% veiligheid wenst.

Uiteraard spelen de media terzake een grote rol, en volgens mij geenszins een positieve rol. Immers, zij zijn het uiteindelijk die de mensen op stang jagen. Maar ja, goed nieuws is geen nieuws

en de sensatiezucht is groot want dat jaagt de kijkcijfers naar omhoog.

Tijdens mijn betoog van daarnet vergat ik nog het chloorgeval te vermelden, waarbij de heer Maingain een zwembod voor kinderen oplegde. Binnen de 48 uur werd het alarm evenwel tegengesproken. Welnu, dergelijke zaken spelen een nefaste rol bij de publieke opinie en komt het vertrouwen in de politiek niet ten goede. Dat is de reden waarom ik er meer dan ooit voor pleit terzake cool, rustig en sereen op te treden en verdere paniekzaaij te vermijden.

Ik herhaal dat de zaken al zo ver zijn gevorderd dat men bijna vegetariër moet zijn om nog als een normaal wezen te worden beschouwd.

Mevrouw de minister, het verheugt mij dat u zich aansluit bij mijn opmerkingen, dat u van oordeel bent dat de zaken tot hun juist perspectief moeten worden herleid en dat paniekzaaij moet worden vermeden. Ik zal bijgevolg terzake geen motie indienen.

02.04 Ferdy Willems (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik zou even willen interveniëren. Ik zal niet exact hetzelfde verhaal brengen als de heer Valkeniers. Volgens ons is het ten eerste terecht dat men zich minstens de vraag stelt of de volksgezondheid in het gedrang komt. Dat belangt iedereen aan. Ik heb kunnen lezen dat er bij dioxine een groter gevaar voor kanker bestaat. Het is geen toeval dat BSE, varkenspest en mond- en klauwzeer nu in grote mate opduiken. Het lijkt me legitiem dat men zich er minstens vragen bij stelt.

Ten tweede wil ik het hebben over de landbouw zelf. De landbouwer wordt steeds meer een kleinere figuur in een groter geheel. Hij wordt een soort bandarbeider in een groter geheel, zowel wat de toelevering als de afname van producten betreft. Voor de kleinschalige familiale landbouw die wij in onze jeugd gekend hebben, is er steeds minder plaats.

Ten derde komt louter economisch het inkomen van die landbouwer in gedrang door de twee bovenvermelde factoren. Enerzijds is hij een loontrekkende geworden. Anderzijds gaat door de crisissen het vleesverbruik achteruit.

Ten vierde kan niemand die te goeder trouw is, ontkennen dat het dierenwelzijn in dit verhaal een steeds kleinere rol speelt. Ik druk me dan nog eufemistisch uit.

Ten vijfde gaat volgens mij ook de publieke opinie niet vrijuit. De publieke opinie reageert net zo bij vreemdelingenkwesties. Denken we maar aan Semira. Op het moment dat ze sterft reageert men heftig in de pers. De publieke opinie is hevig geschokt. Twee weken later willen de mensen alle vreemdelingen het land uitzetten. In dit verhaal is het een beetje mutatis mutandis. Enerzijds is de publieke opinie geschokt door de dierenmishandeling. Diezelfde publieke opinie wil dat de kippen terug op het erf kunnen rondlopen, dat een varken in de modder kan scharrelen en dat een koe in een wei kan rondlopen. Diezelfde publieke opinie eist echter ook dat het vlees altijd maar goedkoper wordt. Ze willen dus twee tegenstrijdige zaken. De landbouw als geheel – zowel groot- als kleinschalig – wordt gedwongen om steeds scherpere economische marges te hanteren waarbij volksgezondheid, dierenwelzijn en consumentenbelangen in het gedrang komen. Nu is de cirkel rond. Dat is mijn analyse van het verhaal. Dat komt toch niet helemaal overeen met het verhaal van de heer Valkeniers.

02.05 Philippe Collard (PRL FDF MCC): Monsieur le président, chers collègues, je voudrais abonder dans le sens de M. Valkeniers et dire qu'à mon point de vue, il est également tout à fait urgent de mettre en place toute une série de dispositifs pour enrayer la psychose alimentaire qui s'est emparée de la population.

Il serait intéressant, que ce soit à partir de l'Agence fédérale ou directement au niveau du gouvernement, de lancer au plus tôt une campagne pour revaloriser l'image de marque des agriculteurs et des produits agricoles. Il me semble bon qu'au niveau du gouvernement, soit lancée une information claire, nette et précise; il ne conviendrait pas de se limiter à des actions et des déclarations ponctuelles, sous forme de conférences de presse du ministre de l'Agriculture ou du ministre de la Santé publique. Ces agissements me paraissent tout à fait insuffisants par rapport à la psychose actuellement développée par les médias et incitée, reconnaissons-le, par certains d'entre nous.

A ce sujet, je sais que je ne ferai pas plaisir à Mme Aelvoet mais je me pose des questions sur certaines déclarations publiques du directeur de Gaia. Je souhaiterais savoir, lorsqu'il s'agit de prise de parole à la télévision, comme une intervention de sa part à l'émission "Autant savoir", sur la RTBF, s'il se profile en tant que directeur de Gaia ou en tant que membre de l'Agence fédérale pour la sécurité de la chaîne alimentaire, notamment quand il déclare qu'il n'est

plus question pour lui de manger de la viande tant que des animaux seront maltraités. A partir du moment où il le fait en tant que membre de l'AFSCA, je me pose des questions sur sa responsabilité et sa capacité de bien appréhender les choses au niveau de cette agence fédérale.

Enfin, madame la ministre, je me demande aussi de quelle manière vous envisagez de réagir par rapport à des déclarations scientifiques non fondées et qui n'ont pour objectif que de créer un effet médiatique - généralement, ils sont le fait des mêmes personnes -: le poisson à la dioxine – M. Valkeniers en a parlé -, le chlore dans les piscines, pas seulement à Bruxelles mais dans l'ensemble du pays. Une autre étude réalisée par l'Université de Gand, je crois, a déclaré que l'effet de la dioxine sur les possibilités de cancer pouvait concerner entre 40 et 8.000 personnes; vu la marge, j'estime la déclaration peu crédible.

En ce qui concerne l'ESB, nous savons que la maladie est grave et qu'il faut faire un maximum pour protéger les consommateurs, mais faut-il pour autant créer une pareille psychose? Pour mémoire, je rappellerai que, sur les 36 tests effectués, nous avons eu trois cas positifs: plus de 25.000 bêtes ont été abattues. Il me paraît plus normal et plus crédible d'avouer que le motif dans ce cas n'est pas sanitaire mais simplement économique.

02.06 Robert Denis (PRL FDF MCC): Monsieur le président, je serai très bref.

Madame la ministre, le consommateur a le droit d'être informé, complètement, de tous les dangers qui sévissent autour de lui. Mais il a aussi le droit d'être rassuré lorsque ce danger n'existe pas. Vivre rassuré fait partie aussi de la santé et du confort. Lorsque c'est possible, lorsqu'il n'y a pas de danger, il faut donc le rassurer.

C'est ce que font beaucoup plus, je pense, les autorités sanitaires d'un pays comme la France. Pratiquement tous les jours, les Français disent et répètent: "La fièvre aphteuse est une maladie économique. Elle est dangereuse pour le bétail mais nous vous le répétons, nous n'arrêtons pas de vous le dire: elle ne présente aucun danger pour la santé humaine". Ce sont des attitudes que nous n'avons pas suffisamment en Belgique.

Rassurer le consommateur qui a le droit d'être rassuré, c'est le corollaire du droit qu'il a d'être informé des dangers.

02.07 Minister **Magda Aelvoet**: Mijnheer de

voorzitter, ik wil kort reageren op enkele zaken die hier gezegd zijn. De oprichting van de communicatiecel was reeds uitdrukkelijk voorzien toen we de wet over het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen goedkeurden. De oprichting van deze communicatiecel was ook voorzien in het Businessplan. Minister Van den Bossche zoekt sinds november 2000 met prioriteit naar een verantwoordelijke voor deze cel. Precies om de continuïteit en de geloofwaardigheid te waarborgen willen wij dat er een vaste communicatiecel komt, met een vaste verantwoordelijke die de zaken telkens in een juist perspectief kan stellen.

Mijnheer Denis, we mogen de mensen geen blaasjes wijsmaken over het moment waarop we hen kunnen geruststellen.

A quel moment peut-on faire passer un message qui soit perçu comme rassurant? Si, dans un premier temps, vous n'avez pas des arguments vraiment convaincants, la réaction des gens ira dans le sens exactement opposé: "On est en train de nous cacher des choses!"

C'est un élément relevé par tous les spécialistes de la communication: il convient de bien savoir à quel moment il convient de faire passer quel message.

Troisièmement, je tiens à attirer votre attention sur le fait que malgré les messages rassurants qui passent en France, la consommation de viande a baissé davantage qu'en Belgique. Je ne dis pas que c'est lié à notre politique de communication, mais c'est un fait. N'exagérons donc pas les choses.

Ik wil ook even stilstaan bij de opmerkingen van de heer Willems. Ik heb niet de indruk willen wekken dat ik het met alle inhoudelijke aspecten van het betoog van onze collega eens was. Er zijn reële problemen. Men moet ze echter voorstellen in hun feitelijke omvang. Hoewel bepaalde dingen inderdaad altijd beter kunnen, moet men correcte informatie combineren met de relatieve situering van een risico ten opzichte van andere risico's. We hebben nu inderdaad betere registratiemogelijkheden die ons toelaten dingen te weten te komen die we vroeger helemaal niet konden weten. De objectieve vaststelling die uit de registraties volgt, is dat wij in een risicomaatschappij leven. Niet omdat de situatie slechter zou zijn dan vroeger. Integendeel, voor heel veel aspecten van de voedselveiligheid is de situatie stukken beter dan bijvoorbeeld een eeuw

geleden. Wel creëren we nu bepaalde risico's door bepaalde ingrepen in ons voedsel. Mijnheer Valkeniers, er zijn Duitse filosofen die hierover prachtige werken hebben geschreven. Ik kan ze u aanraden. Het werk van de heer Beck "Die Risikogesellschaft" bijvoorbeeld geeft er een heel zuiver beeld van.

Men moet rekening houden met de publieke opinie. Men moet een situatie creëren waarin de publieke opinie haar bezorgdheid kan uiten en waarin wij de werkelijk mogelijke antwoorden kunnen geven. Dit betekent dat we moeten zeggen of er een groot risico is, dan wel een beperkt risico of een relatief risico. We mogen het risico echter niet overdrijven. Toch heb ik al vaak de reactie van journalisten gehoord die vroegen of we de zaken niet teveel verdoezelden.

Collega Brouns heeft in de commissie reeds herhaaldelijk een aantal vragen gesteld over dioxine in vis. Collega Valkeniers, u hebt daarop gereageerd. Het klopt dat er PCB's en zelfs dioxines in vis zitten. PCB's zijn wel gemakkelijker op te sporen in vis. De huidige situatie is echter met 50% verbeterd tegenover 12 jaar geleden. Het PCB-gehalte in vis is zowat gehalveerd volgens de vaststellingen van ons monitoringstation in Oostende. We blijven echter met hoge waarden zitten. Die waarden moeten verder naar beneden. De boodschap luidt dus niet: "eet geen vis meer," maar "let op met bepaalde soorten vis." Ik ben enigszins ontgoocheld over het langzame werk van de Hoge Gezondheidsraad om een inventaris op te maken van de soorten geconsumeerde vis. Er is immers een enorm verschil tussen vette vis die hoge concentraties PCB's vasthoudt tegenover de andere vis. De PCB-gehalten worden uitgedrukt op basis van het product en niet op basis van het vetgehalte. Hier moet verder aan gewerkt worden.

Wanneer men met informatie naar buiten komt die laat uitschijnen dat er een achteruitgang is van het PCB-percentage, moet men dat zeggen. Het PCB-percentage blijft te hoog volgens de internationaal aanvaarde normen maar we doen er wat aan. Men moet de consument wel aanraden zoveel mogelijk te diversifiëren bij de keuze van zijn maaltijd. Collega Valkeniers, ik kan u geruststellen. Er zijn vele vormen van diversificatie. Ik heb nooit verheeld dat ik ook vlees eet. Ik ben daar helemaal niet verlegen voor.

In verband met de opmerking over Gaia kan ik zeggen dat in het adviescomité van het federaal agentschap een groot aantal organisaties zitten. Die leggen allemaal wel eens verklaringen af die

niet door het gehele agentschap gedragen worden. Wie spreekt namens Gaia mag zeggen wat hij te zeggen heeft, of wat hij denkt dat hij te zeggen heeft.

Ik heb op bepaalde ogenblikken verklaringen gehoord van de Boerenbond die zeer goed waren en op andere momenten verklaringen die ik helemaal niet juist vond. Dat betekent helemaal niet dat ze niet meer in het raadgevend comité van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen mogen zetelen. Dat zou pas erg zijn. Zolang ze geen verwarring creëren tussen de functie van waaruit ze spreken en het feit dat ze in een ander orgaan een vertegenwoordiging hebben, is er geen probleem.

Als u Humo deze week leest, kunt u zien dat Michel Vandenbosch zeer veel kritiek op mij heeft. Het zal u plezier doen en het zou moeten doen inzien dat Aelvoet en Gaia niet aan elkaar gelijk zijn. Ik probeer een koers te varen waarbij maximaal kansen geboden worden aan dierenwelzijn, rekening houdend met evoluties die tijd vragen. Ik heb ten aanzien van de veemarkten een houding aangenomen die bij Gaia niet in goede aarde gevallen is. Ik ben wel van mening dat zij door het aankaarten van bepaalde problemen een stroomversnelling op gang hebben gebracht. Dat was zowel het geval in de Nederlandstalige als de Franstalige publieke opinie. Daardoor zijn we nu bezig met de verbetering van de organisatie van de markten. Daar ben ik trots op. Bij mijn laatste bezoek aan Zweden zei de Zweedse ambassadeur dat hij zeer gelukkig is over de vooruitgang die in België op dat vlak geboekt wordt. Daardoor is er ook een economisch argument. In Zweden wil men terug vlees uit België in tegenstelling tot vroeger wanneer men zei dat België zich niets aantrok van problemen met dierenwelzijn. De zaken zitten wel iets complexer in elkaar.

Ik heb nog een laatste punt in verband met de studie waarnaar verwezen is in verband met de mogelijke gevolgen van de dioxinecrisis op de volksgezondheid. Er is mij publiek op RTL om een reactie gevraagd.

J'ai transmis ce dossier à l'ISP en vue de procéder à des analyses. D'ici quelques mois, j'aurai les résultats d'une étude réalisée par l'ISP. Si dans l'une des conclusions, il est précisé qu'il y a soit 40 cas, soit 1000 cas à attribuer à cette crise, cela signifie bien que l'on ne peut rien prouver. J'ai répondu en ce sens-là.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

La réunion publique de commission est levée à 14.57 heures.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 14.57 uur.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BEKNOPT VERSLAG

COMPTE RENDU ANALYTIQUE

VERENIGDE COMMISSIES VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN, HET WETENSCHAPSBELEID,
HET ONDERWIJS, DE NATIONALE
WETENSCHAPPELIJKE EN CULTURELE
INSTELLINGEN, DE MIDDENSTAND EN DE
LANDBOUW EN VOOR DE VOLKSGEZONDHEID,
HET LEEFMILIEU EN

COMMISSIONS RÉUNIES DE L'ECONOMIE, DE LA
POLITIQUE SCIENTIFIQUE, DE L'ÉDUCATION, DES
INSTITUTIONS SCIENTIFIQUES ET CULTURELLES
NATIONALES, DES CLASSES MOYENNES ET DE
L'AGRICULTURE ET DE LA SANTÉ PUBLIQUE

dinsdag

mardi

13-03-2001

13-03-2001

14:00 uur

14:00 heures

INHOUD

Mondelinge vraag van de heer Ferdy Willems aan de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over "de aanmaning van België door de Europese Commissie wegens misbruik van de Europese wetgeving op dierenexperimenten" (nr. 4115)

Sprekers: **Ferdy Willems, Magda Aelvoet**, minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu

Interpellatie van de heer Jef Valkeniers tot de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu en tot de minister van Landbouw en Middenstand over "de noodzaak van het wegwerken van de voedingspsychose die zich heeft meester gemaakt van onze bevolking" (nr. 712)

Sprekers: **Jef Valkeniers, Magda Aelvoet**, minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu, **Ferdy Willems, Philippe Collard, Robert Denis**

SOMMAIRE

Question orale de M. Ferdy Willems à la ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur "la mise en demeure adressée à la Belgique par la Commission européenne pour abus de la législation européenne relative aux expériences sur les animaux" (n° 4115)

Orateurs: **Ferdy Willems, Magda Aelvoet**, ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement

Interpellation de M. Jef Valkeniers à la ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement et au ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes sur "la nécessité d'enrayer la psychose alimentaire qui s'est emparée de la population" (n° 712)

Orateurs: **Jef Valkeniers, Magda Aelvoet**, ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement, **Ferdy Willems, Philippe Collard, Robert Denis**

VERENIGDE COMMISSIES VOOR
HET BEDRIJFSLEVEN, HET
WETENSCHAPSBELEID, HET
ONDERWIJS, DE NATIONALE
WETENSCHAPPELIJKE EN
CULTURELE INSTELLINGEN, DE
MIDDENSTAND EN DE
LANDBOUW EN VOOR DE
VOLKSGEZONDHEID, HET
LEEFMILIEU EN

van

DINSDAG 13 MAART 2001

14:00 uur

COMMISSIONS REUNIES DE
L'ECONOMIE, DE LA POLITIQUE
SCIENTIFIQUE, DE L'EDUCATION,
DES INSTITUTIONS
SCIENTIFIQUES ET
CULTURELLES NATIONALES, DES
CLASSES MOYENNES ET DE
L'AGRICULTURE ET DE LA SANTE
PUBLIQUE

du

MARDI 13 MARS 2001

14:00 heures

De vergadering wordt geopend om 14.09 uur door
Jos Ansoms, voorzitter

01 Mondelinge vraag van de heer **Ferdie Willems** aan de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over "de aanmaning van België door de Europese Commissie wegens misbruik van de Europese wetgeving op dierenexperimenten" (nr. 4115)

01.01 **Ferdie Willems** (VU&ID): De Europese commissie maant België aan minder laks te zijn in het toestaan van proeven op honden en katten. Hoe reageert de minister op deze aanmaning? Is het aantal proefnemingen verminderd? Zijn er nog veel uitzonderingen? Hoe evalueert ze de werking van het deontologisch comité en de ethische commissies? Hoeveel staat het met het KB dat de taken en bevoegdheden van de ethische commissies vastlegt?

01.02 Minister **Magda Aelvoet** (Nederlands): De Europese regels zijn ingebed in de Belgische wetgeving. De aanmaning betreft de wijze waarop de uitzonderingen op dierenproeven in België

La séance est ouverte à 14.09 heures par Jos Ansoms, président.

01 Question orale de M. **Ferdie Willems** à la ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur "la mise en demeure adressée à la Belgique par la Commission européenne pour abus de la législation européenne relative aux expériences sur les animaux" (n° 4115)

01.01 **Ferdie Willems** (VU&ID): La Commission européenne exhorte la Belgique à faire preuve de moins de laxisme dans l'octroi des autorisations d'expérimentation sur des chiens et chats. Comment la ministre réagit-elle à cette mise en demeure? Le nombre d'expériences a-t-il diminué? Les dérogations sont-elles encore nombreuses? Comment évalue-t-elle le fonctionnement du Comité de déontologie et des Commissions d'éthique? Quelle est la fréquence des réunions de ces dernières? Qu'en est-il de l'arrêté royal visant à définir les missions et les compétences des commissions d'éthique?

01.02 **Magda Aelvoet**, ministre (en néerlandais): Les règles européennes sont intégrées dans la législation belge. La mise en demeure porte sur la manière dont la Belgique octroie des dérogations en

werden verleend. Om de uitspraak politiek gewicht te geven worden de ontheffingen nu in laatste instantie ook voorgelegd aan de minister.

Het aantal dierenproeven is op een jaar tijd met de helft gedaald. Die afname van dierenproeven is van blijvende aard. Ontheffingen werden toegestaan in 20 van de 400 laboratoria. De aanvragen worden sinds 1999 onderzocht door ethische commissies. Verificatie gebeurt ook door de universitaire commissies. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan het KB. België heeft nu een van de strengste procedures van Europa.

matière d'expérimentation animale. Afin de donner un poids politique à la décision, elles sont à présent soumises à la ministre, en dernière instance. Le nombre d'expériences sur les animaux a diminué de moitié en un an de temps. Cette réduction des expériences sur les animaux est de nature persistante. Des dérogations ont été accordées à 20 des 400 laboratoires. Depuis 1999, les demandes sont examinées par des commissions d'éthique. Une vérification s'opère également au niveau des commissions universitaires. Actuellement, on met la dernière main à l'arrêté royal. La Belgique dispose à présent de l'une des procédures les plus sévères d'Europe.

01.03 **Ferdie Willems** (VU&ID): Een politieke beslissing impliceert dat controle mogelijk is. We zullen alleen uitzonderingen aanvaarden als dit ethisch verantwoord is. Ik ben blij te horen dat het aantal dierproeven gedaald is. Maar Europa wees erop dat de vermindering louter formalistisch is. Ik kreeg geen antwoord in verband met de evaluatie. Hoe werken de ethische commissies?

01.03 **Ferdie Willems** (VU&ID): Toute décision politique implique qu'un contrôle soit possible. Nous n'accepterons des dérogations que si elles se justifient d'un point de vue éthique. Je me réjouis d'entendre que le nombre d'expérimentations sur les animaux a baissé. Mais les autorités européennes ont fait savoir que cette baisse était de pure forme. La ministre n'a pas répondu à ma question relative à l'évaluation. Comment les commissions déontologiques fonctionnent-elles ?

01.04 Minister **Magda Aelvoet** (*Nederlands*): Als het aantal dierproeven op 6 jaar tijd gehalveerd is, kan dit toch geen louter formalistisch resultaat zijn. Ik zal de laatste vraag van de heer Willems later beantwoorden. Inzake cosmetica heeft men de wijziging van de Belgische houding kunnen opmerken.

01.04 **Magda Aelvoet**, ministre (*en néerlandais*): Une baisse de 50 % en six ans du nombre d'expérimentations n'est pas un résultat de pure forme. Je répondrai ultérieurement à la dernière question de M. Willems. En matière de cosmétiques, vous aurez pu observer le changement de la position adoptée par la Belgique.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

02 **Interpellatie van de heer Jef Valkeniers tot de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu en tot de minister van Landbouw en Middenstand over "de noodzaak van het wegwerken van de voedingspsychose die zich heeft meester gemaakt van onze bevolking" (nr. 712)**

02 **Interpellation de M. Jef Valkeniers à la ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement et au ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes sur "la nécessité d'enrayer la psychose alimentaire qui s'est emparée de la population" (n° 712)**

(Het antwoord zal worden verstrekt door de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu.)

(La réponse sera fournie par la ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement.)

02.01 **Jef Valkeniers** (VLD): We leven steeds meer in een cultuur van angst, zegt de Britse socioloog Furedi. Allereerst komt de hormonenzaak geregeld in de belangstelling. Nochtans zijn in de VS twee natuurlijke hormonen toegelaten. Bovendien krijgen vele personen ook heel wat hormonen voorgeschreven.

02.01 **Jef Valkeniers** (VLD): Le sociologue britannique Furedi affirme que nous vivons de plus en plus dans une culture de la peur. Il y a tout d'abord le problème des hormones qui revient régulièrement dans l'actualité. Pourtant, deux hormones naturelles sont autorisées aux Etats-Unis et en outre, de nombreuses personnes se voient prescrire des hormones.

Vervolgens is er asbest. Er worden miljarden

Ensuite, il y a eu la question de l'amiante. Des

besteed aan de asbestverwijdering in het Berlaymontgebouw, terwijl we weten dat tabak even cancerogeen is als asbest. We zijn ook bang voor de hoogspannings- en GSM-stralingen. Daarbij kwamen nog het dioxine-schandaal en de BSE-crisis.

Dit alles werkt onvermijdelijk op de bevolking in, met als gevolg ondermeer het Coca-Cola-syndroom, het Balkansyndroom, en de vrees voor genetisch gemanipuleerd voedsel.

Desondanks neemt de levensverwachting steeds toe.

De Vlaamse, Belgische, maar ook de Europese overheid dragen bij tot deze paniekzaaijerij. Nochtans is ons voedsel volgens talrijke experts nooit eerder zo gezond geweest.

We komen terecht in een soort gezondheidsfanatisme. Elke dag heeft zijn nieuw syndroom. Wij, politici, zijn bang de feiten achterna te hollen en volgen deze onheilsprofeten. We mogen niet toegeven aan deze vloed van opgeklopte onheilsboodschappen. Wat zal de regering doen om deze ziekelijke spiraal te doorbreken?

02.02 Minister **Magda Aelvoet** (*Nederlands*): De angstpsychose die u aankaart, bestrijkt een heel breed domein. Enige nuancering is hier op zijn plaats, de aanpak verschilt afhankelijk van het probleem. De taak van de overheid is te zorgen transparantie en communicatie. Ik verwijs hierbij naar de communicatiecel die hiervoor opgericht is. In contacten met de burger blijven we best realistisch. Paniekvoetbal is uit den boze, vaak gaat het om een beperkt risico. Maar dat is niet de kant die de media bij voorkeur tonen.

02.03 **Jef Valkeniers** (VLD): Ik ben blij dat de minister akkoord gaat met mijn analyse dat we paniekreacties moeten vermijden.

Het Federaal Agentschap voor de Voedselveiligheid moet ook een communicatietask krijgen, want de pers is vooral uit op sensatie en speelt in dit opzicht geen positieve rol. Ik pleit ervoor rustig te reageren.

02.04 **Ferdie Willems** (VU&ID): De

milliards de francs sont consacrés à l'élimination de l'amiante dans l'immeuble du Berlaymont alors que nous savons que le tabac est tout aussi cancérigène que l'amiante. Nous avons également peur des champs magnétiques des lignes à haute tension et des rayonnements émis par les GSM. et la crise de l'ESB.

Tous ces événements laissent des traces dans les esprits: il y a eu le syndrome du Coca-Cola, le syndrome des Balkans et la crainte vis-à-vis des aliments génétiquement manipulés.

En dépit de tout cela, l'espérance de vie ne cesse d'augmenter.

Les autorités flamandes, belges mais aussi européennes contribuent à créer ce climat de panique. Pourtant, de nombreux experts s'accordent à dire que notre nourriture n'a jamais été aussi saine.

Nous en arrivons à une espèce de fanatisme sur le plan de la santé. À chaque jour son nouveau syndrome. Nous, politiques, avons peur d'être dépassés et embrayons sur les discours de ces prophètes de malheur. Nous ne pouvons pas céder à cette déferlante de funestes nouvelles. Que va faire le gouvernement pour briser cette spirale infernale?

02.02 **Magda Aelvoet**, ministre (*en néerlandais*): La psychose dont vous parlez couvre un domaine très vaste. Il convient de nuancer quelque peu, l'approche variant d'un problème à l'autre. La tâche du gouvernement consiste à communiquer de manière transparente au sujet de tous ces problèmes, notamment par le biais de la cellule de communication qui a été mise sur pied à cet effet. Dans nos contacts avec le citoyen, il est préférable de rester réaliste. Les réactions de panique sont à proscrire car le risque est le plus souvent limité. Mais ce n'est pas cet aspect des choses que les médias montrent de préférence.

02.03 **Jef Valkeniers** (VLD): Je me réjouis de constater que la ministre partage mon analyse qui consiste à dire qu'il faut éviter les réactions de panique.

Il faut également charger l'Agence fédérale pour la sécurité de la chaîne alimentaire d'une mission de communication car la presse s'intéresse particulièrement aux informations à sensation et à cet égard, elle ne joue pas un rôle positif. Je plaide en faveur de réactions pondérées.

02.04 **Ferdie Willems** (VU&ID): La Santé publique

volksgezondheid mag niet in het gedrang komen, daar is iedereen het over eens. Het is toch niet vreemd dat we ons vragen stellen als er plots zoveel problemen opduiken? De functie van de landbouwer verandert. De landbouwer is loontrekkende geworden en heeft te kampen met een dalende vraag naar vlees. De kleine landbouwbedrijven worden doodgedrukt. De publieke opinie heeft ook een verantwoordelijkheid en ventileert vaak tegenstrijdige meningen. Ook deze factoren hebben een impact op de volksgezondheid.

02.05 Philippe Collard (PRL FDF MCC): Er moeten dringend maatregelen worden getroffen om de bij de bevolking heersende voedselpsychose in te dijken. Het Federale Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen zou het imago van de landbouwers en de landbouwproducten moeten herstellen. De regering dient de bevolking duidelijk te informeren en dan volstaan gerichte persconferenties niet.

De heer Vandenbossch legde verklaringen af in het RTBf-programma *Autant Savoir*. Sprak hij als voorzitter van GAIA of als vertegenwoordiger van het Agentschap voor de Voedselveiligheid? Hij zei dat hij geen vlees meer wilde eten zolang er dieren worden mishandeld. Ik hoop dat hij die verklaring niet deed als lid van het Agentschap, want dat zou onverantwoord zijn.

Hoe denkt u te reageren op niet-gefundeerde "wetenschappelijke" verklaringen die enkel een mediatiek effect beogen? Ik denk hierbij aan de verklaringen over dioxine in vis, chloor in het zwembadwater, enz.

Een studie van het Instituut voor volksgezondheid van de VUB becijfert het risico op kankergevallen ten gevolge van de dioxinecrisis op 40 à 8000. Dat slaat nergens op.

Moet inzake BSE eenzelfde psychose ontstaan? Op 36.000 tests waren er drie positief. Voorts zijn al 25.000 dieren afgeslacht. Er wordt in deze geen sanitaire maar een economische doelstelling nagestreefd.

02.06 Robert Denis (PRL FDF MCC): De consument heeft het recht volledig over de gevaren te worden geïnformeerd en moet ook worden gerustgesteld wanneer er geen gevaar is.

De Franse sanitaire instanties stellen alles in het werk om de Franse consument naar aanleiding van de mond- en klauwzeercrisis gerust te stellen.

ne doit en aucun cas être menacée. Tout le monde est d'accord sur ce point. Mais, lorsqu'un si grand de problèmes surviennent, il est normal que nous nous interroguions. Le rôle de l'agriculteur a changé. Aujourd'hui, il est salarié et doit faire face à une baisse de la demande de viande. Les petites exploitations agricoles sont peu à peu étranglées. L'opinion publique a également une part de responsabilité et se montre souvent très versatile. Tous ces facteurs ont aussi une influence sur la Santé publique.

02.05 Philippe Collard (PRL FDF MCC): Il est urgent de prendre des dispositions pour enrayer la psychose alimentaire qui règne dans la population. L'Agence fédérale pour la sécurité alimentaire devrait revaloriser les agriculteurs et leurs produits. Il appartient au gouvernement de faire une communication claire, qui dépasse la simple conférence de presse ponctuelle.

M. Vandenbossche a fait des déclarations à *Autant Savoir* sur la RTBf. Les a-t-il faites en tant que président de GAIA ou comme représentant de l'Agence pour la sécurité alimentaire? Il a déclaré qu'il ne voulait plus manger de la viande tant que les animaux sont maltraités. J'ose espérer que ce n'est pas comme membre de l'Agence fédérale qu'il a fait pareille déclaration, ce qui serait irresponsable.

De quelle manière envisagez-vous de réagir à des déclarations « scientifiques » non fondées et destinées à produire un effet médiatique: poisson à la dioxine, chlore dans les piscines...

Une étude de l'Institut de santé publique de la VUB chiffré le risque de cas de cancer dus à la crise de la dioxine entre 40 et 8.000! Cela ne veut plus rien dire!

Faut-il créer une pareille psychose pour l'ESB? Trois cas positifs ont été trouvés sur 36.000 tests et 25.000 bêtes ont été abattues. Le but n'est pas sanitaire mais économique.

02.06 Robert Denis (PRL FDF MCC): Le consommateur a droit à une information complète sur les dangers et, en corollaire, à être rassuré quand il n'y a pas de danger.

Les autorités sanitaires françaises s'emploient à rassurer le consommateur français sur la fièvre aphteuse.

Laten we hun voorbeeld volgen en de Belgische consument geruststellen.

02.07 Minister **Magda Aelvoet** (*Nederlands*): De communicatiecel is opgenomen in de wet en in het businessplan. We moeten goed weten op welk moment we de bevolking kunnen geruststellen.

(*Frans*) Wanneer kan men een geruststellende mededeling verspreiden? Als de argumenten niet overtuigend zijn, bereikt men het omgekeerde effect van wat men wil bereiken. Ondanks de geruststellende verklaringen die in Frankrijk worden afgelegd, is het vleesverbruik er in sterkere mate gedaald dan in België.

(*Nederlands*) Er zijn reële problemen en die moeten in het juiste perspectief worden geplaatst. We leven in een risicomaatschappij, daarvan moeten we ons bewust zijn. De publieke opinie moet de kans krijgen om meningen, ook angsten, te uiten. We moeten hierop correct reageren, zonder die angsten aan te wakkeren. Wat de pcb's in vis betreft, daalt het percentage. Het is toch nog te hoog en moet dus naar beneden. Het betekent echter niet dat er geen vis meer mag gegeten worden. Dat mag niet de boodschap zijn, wel dat diversificatie aangewezen is.

In het adviescomité van het Federaal Agentschap zitten vele organisaties, die alle verklaringen mogen afleggen. Zolang ze hun functie en hun rol in het adviesorgaan niet verwarren, is er geen probleem.

Ik wil maximaal kansen bieden aan het dierenwelzijn, maar rekening houdend met de evoluties. Gaia is vaak niet blij met mijn houding in verband met de dierenmarkten. Maar een en ander heeft wel een mentaliteitsverandering teweeggebracht, die onder meer ook in Zweden is opgemerkt.

Wat het dioxineprobleem betreft, heb ik contact opgenomen met het ISP.

(*Frans*) Over enkele maanden zal ik over de resultaten van de door het ISP uitgevoerde studie beschikken. Mochten uiteindelijk 44 of 1000 gevallen aan de dioxinecrisis te wijten zijn, dan zou men nog niets kunnen bewijzen.

Het incident is gesloten.

De openbare commissievergadering wordt gesloten

Il y a lieu de prendre exemple sur elles pour rassurer le consommateur belge.

02.07 **Magda Aelvoet**, ministre (*en néerlandais*): La cellule de communication est prévue dans la loi et dans le plan d'investissements. Nous devons choisir le moment opportun pour rassurer la population.

(*en français*) À quel moment peut-on faire passer un message rassurant ? Si les arguments ne sont pas suffisants, l'effet est l'inverse de l'effet recherché. Malgré les messages rassurants qui passent en France, la consommation de viande y a baissé plus qu'en Belgique.

(*En néerlandais*). Les problèmes sont bien réels. Nous devons les présenter dans leur juste perspective en faisant preuve de réalisme. Nous devons réaliser que nous vivons dans une société à risque. L'opinion publique doit pouvoir s'y exprimer librement et faire part de ses craintes éventuelles. Nous devons lui apporter la réponse qui convient et ne pas attiser son inquiétude. En ce qui concerne la teneur en PCB, la diminution est réelle mais insuffisante. Il ne faudrait pas en conclure pour autant que tous les poissons sont impropres à la consommation. Il s'agit avant tout de diversifier son alimentation. Tel est le message à adresser au consommateur.

De nombreuses organisations sont représentées au sein du Comité d'avis de l'Agence fédérale. Elles peuvent toutes faire des déclarations. Tant qu'il n'y a pas confusion entre leur fonction et leur rôle au sein de l'organe d'avis, il n'y a pas de problème.

Je souhaite défendre le bien-être des animaux au mieux, tout en tenant compte des développements. Gaia est souvent mécontente de mes prises de position relatives aux marchés aux bestiaux. Certains éléments ont contribué à faire évoluer les mentalités, cela s'est aussi vérifié en Suède.

Quant au problème de la dioxine, j'ai pris contact avec l'ISP.

(*en français*) D'ici quelques mois, j'aurai les résultats de l'étude menée par l'ISP. Si, en conclusion, 44 ou 1000 cas devaient être attribués à la crise de la dioxine, cela signifierait qu'on ne pourrait rien prouver.

L'incident est clos.

La réunion publique de commission est levée à

om 14.57 uur.

14.57 heures.